

2.12. ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΝΩΣΗ

Τα περισσότερα θέματα που προτείνονται στην γ' λυκείου για συζήτηση στα σχολικά βιβλία απαιτούν ιστορική γνώση. Τέτοια θέματα είναι:

Αρχαιότητα (2.500 π.Χ. - 5ος αι. μ.Χ.)

15ος αι. - 18ος αι.

15ος αι. μ.Χ.: Αναγέννηση

Αμερικανική επανάσταση

Γαλλική επανάσταση

18ος αι. μ.Χ: Βιομηχανική επανάσταση

Διαφωτισμός

19ος αι

Ευρωπαϊκή ηγεμονία

Εθνικισμός

Ίδρυση εθνικών κρατών

α' μισό 20ού αι.

Παγκόσμιοι πόλεμοι

β' μισό 20ού αι.

Μεταπολεμικός κόσμος

Μεταβιομηχανικές κοινωνίες

Κοινωνία της πληροφορίας

Μεσσιανισμός - ελευθερία
Η προσφορά του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού

Παρελθόν

Ιστορία,

Πολιτιστική κληρονομιά

Μνημεία και εκπαίδευση

Παράδοση

Τουρισμός, σχολικές εκδρομές

Ανθρωπισμός

Ανθρώπινα δικαιώματα

Εθνική συνείδηση - εθνισμός – εθνικισμός

Η μειονεξία των Νεοελλήνων

Ελληνικό κράτος

Κράτος και Νεοέλληνες

Έλληνες - εθνική αγωγή

Ολοκληρωτισμός - φασισμός

Πόλεμος – ειρήνη – πυρηνική ενέργεια

ΟΗΕ - Οικουμενική Διακήρυξη –

ανθρώπινα δικαιώματα -

παραβιάσεις, ρατσισμός

Φεμινισμός

Ανθρωπισμός, εθελοντισμός

Ενωμένη Ευρώπη

Ελλάδα - Ευρώπη

Ευρωπαϊκή διάσταση στην

εκπαίδευση

Νέες τεχνολογίες

Παγκοσμιοποίηση

ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Σημείωση: Οι λέξεις που είναι γραμμένες με **έντονα γράμματα** είναι θέματα/έννοιες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τα θέματα που προτείνονται για συζήτηση.

Αρχαιότητα έως 5ος αιώνας μ.Χ.

ΚΟΣΜΟΣ	ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
<p><u>Ανατολικοί λαοί - 7η χιλιετία...</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Λαοί Μεσοποταμίας ✓ Αιγύπτιοι ✓ Φοίνικες ✓ Εβραίοι ✓ Χετταίοι ✓ Μήδοι και Πέρσες ✓ Ινδία ✓ Κίνα <p>Απολυταρχία, Δεσποτισμός, Μεσσιανισμός</p> <p><u>Ασία</u></p> <p>Εξελληνισμός <i>Εξάπλωση του ελληνικού πολιτισμού</i> <i>Ελληνική γλώσσα</i></p> <p><u>Επέκταση των Ρωμαίων</u> <u>1ος αι. π.Χ. - 3ος αι. μ.Χ.</u> (πολυεθνική αυτοκρατορία) Ελληνορωμαϊκός πολιτισμός (τέχνη, φιλοσοφία, λογοτεχνία)</p>	<p><u>Αρχαιότητα 2.500 π.Χ. - 5ος αι. π.Χ.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>Πόλεις-κράτη</u> ✓ Συνείδηση γένους Σελλοί <p>Ανθρωποκεντρικός πολιτισμός Επιτεύγματα-προσφορά</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Πνευματικά ✓ Ηθικά ✓ Πολιτικά (δημοκρατία, ελευθερία) ✓ Εθνικά <p><u>Ελληνιστικοί χρόνοι -</u> <u>μέσα 4ου αι. π.Χ.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ένωση των Ελλήνων ✓ Μέγας Αλέξανδρος ✓ Ελληνιστικά κράτη Γραικοί <p><u>Ρωμαϊκή επαρχία</u></p> <p>Ελληνική γλώσσα</p>

5ος-15ος αιώνας

ΕΥΡΩΠΗ	ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
<p><u>5ος αι. - 15ος αι.</u></p> <p>Βαρβαρικές επιδρομές</p> <p>Κατάλυση του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους από βαρβαρικά φύλα (έφιππους νομάδες, χωρίς οργάνωση/θεσμούς, χωρίς γραπτό δίκαιο, ειδωλολάτρες)</p> <p><u>Μεσαίωνας - φεουδαρχία</u></p> <p>✓ Εκπολιτίζονται από το προϋπάρχον ρωμαϊκό υπόστρωμα</p> <p>Επιρροή από Βυζάντιο (εκπολιτισμός, εκχριστιανισμός)</p> <p><u>7ος αι.</u></p> <p>Διάδοση ελληνικού πολιτισμού από Άραβες</p>	<p><u>4ος αι. - 1453</u></p> <p>Εξελληνισμός του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους (Βυζάντιο)</p> <p>Ελληνική γλώσσα-βυζαντινή</p> <p>Τέχνες</p> <p>Αρχιτεκτονική</p> <p>Ζωγραφική - τοιχογραφίες</p> <p>Ψηφιδωτά - Γλυπτική</p> <p>Μικροτεχνία - διακοσμητικές τέχνες (υαλουργία, υφαντική, σμάλτα, αργυροχρυσοχοΐα, μεταλλοτεχνία)</p> <p>Εκπαίδευση</p> <p>Πανεπιστήμια - Ανώτερες σχολές</p> <p>Βιβλιοθήκες - εργαστήρια αντιγραφής χειρογράφων - διάσωση κλασικών κειμένων</p> <p>Κοινωνική πολιτική</p> <p>Φροντίδα για τους φτωχούς και τους ανίσχυρους, ενίσχυση της μικρής ιδιοκτησίας, δημιουργία κοινοτήτων</p> <p>Κοινωνική πρόνοια</p> <p>Φιλανθρωπία, εθελοντισμός, από ιδιώτες, Εκκλησία</p> <p>Ίδρυση κοινωνικών ιδρυμάτων</p> <p>Ξενοδοχεία, νοσοκομεία, πτωχοκομεία, λεπροκομεία, μαιευτήρια</p> <p><u>10ος αι.</u></p> <p>Ρίζες της Νεοελληνικής λογοτεχνίας</p> <p>Δημώδης ελληνική γλώσσα</p>

15ος-18ος αιώνας

<p>ΔΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Αποικιοκρατικές αυτοκρατορίες</p>	<p>ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ Εγιαλέτι της Ρούμελης (διοικητική περιοχή που περιλάμβανε τη Βαλκανική Χερσόνησο)</p>
<p><u>15ος αι.: Αναγέννηση</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Απολυταρχία ✓ Ανακαλύψεις νέων χωρών ✓ Αποικιοκρατία (Ασία-Αμερική) ✓ Εμπόριο ✓ Φιλελευθερισμός <p><i>Μελέτη του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Επιστημονική επανάσταση ✓ Επιστήμες-τέχνες ✓ Τυπογραφία ✓ Ανθρωπισμός (καθολικός άνθρωπος) <p><u>18ος αι.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Βιομηχανική επανάσταση ✓ Καπιταλισμός ✓ Αμερικανική επανάσταση ✓ Γαλλική επανάσταση ✓ Διαφωτισμός ✓ Δημοκρατία ✓ 1η γενιά δικαιωμάτων ✓ Ρομαντισμός ✓ Νεοκλασικισμός ✓ Φιλελληνισμός ✓ Εθνικισμός 	<p><u>1453-1832: Τουρκοκρατία</u></p> <p>Γεωργοκτηνοτροφική κοινωνία</p> <p>Πολιτισμός της τουρκοκρατίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Κοινότητες ✓ Λαϊκός πολιτισμός ✓ Δημοτικά τραγούδια ✓ Νεοελληνική γλώσσα <p>Ρουμ - μιλέτ - Ρωμιοί</p>

19ος αιώνας

ΕΛΛΑΔΑ - ΕΥΡΩΠΗ - ΚΟΣΜΟΣ	ΘΕΣΜΟΙ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
<p style="text-align: center;">Εθνικισμός ↓ Εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα ↓ 1821 Ελληνική Επανάσταση <u>Νεοελληνικό κράτος</u> 1832 Στερεά Ελλάδα-Πελοπόννησος-Εύβοια 1864 Προσάρτηση Επτανήσων 1881 Προσάρτηση της Θεσσαλίας Κυριαρχία των Ευρωπαίων «εκπολιτιστών» ↓ Νέα αποικιοκρατία (Ασία-Αφρική)</p>	<p style="text-align: center;">Αρχή των Εθνοτήτων Νεοελληνικός Διαφωτισμός Μοναρχία Παράδοση και νεωτερισμός Καπιταλισμός Οικονομικοί ανταγωνισμοί Δουλεία Καλλιτεχνικά ρεύματα Νεοκλασικισμός Ρομαντισμός Ρεαλισμός Μοντερνισμός Συμβολισμός Εμφάνιση σοσιαλιστικών ιδεών Εργατικά κινήματα</p>

20ός αιώνας -Πόλεμοι

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΕΛΛΑΔΑ - ΕΥΡΩΠΗ - ΚΟΣΜΟΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
<p>Βαλκανικοί Πόλεμοι</p> <p>1913 Προσάρτηση Α. Μακεδονίας, Ν. Ηπείρου, Κρήτης</p> <p>1914-1918 Α' Παγκόσμιος Πόλεμος Προσπάθεια διαμελισμού της Ο- θωμανικής Αυτοκρατορίας</p> <p>Εθνικά κράτη</p> <p>1917 Οκτωβριανή Επανάσταση</p> <p>Μεσοπόλεμος</p> <p>1929 Διεθνής οικονομική κρίση</p> <p>1940-1945 Β' Παγκόσμιος πόλεμος Εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα</p> <p>Οικονομική ανάπτυξη της Δ. Ευ- ρώπης με τη στήριξη των ΗΠΑ</p> <p>ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ Κινήματα ανεξαρτησίας των αποικιών</p> <p>1960 Ανεξαρτησία των πρώην αποικιών - αποαποικιοποίηση</p> <p>ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ 1950-1974 Αμερικανικός ιμπεριαλισμός</p> <p>Ψυχρός Πόλεμος (ΗΠΑ - ΕΣΣΔ)</p> <p>1967-1974 Δικτατορία - χούντα</p>	<p>Καλλιτεχνικά ρεύματα Κυβισμός Σουρεαλισμός Μινιμαλισμός Αφηρημένη τέχνη</p> <p>Σοσιαλισμός Δεύτερη γενιά δικαιωμάτων (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά)</p> <p>Κρατικός παρεμβατισμός</p> <p>Φασισμός - Πυρηνική ενέργεια</p> <p>1945 Ίδρυση του ΟΗΕ</p> <p>1948 Οικουμενική διακήρυξη (αυθρώπινα δικαιώματα)</p> <p>Κοινωνικά κινήματα (Γυναικείο κίνημα, Φοιτητικό κίνημα)</p> <p>1957 Ίδρυση της ΕΟΚ</p> <p>Δυτικοποίηση Εξαμερικανισμός της παγκόσμιας κουλτούρας Μαζική κουλτούρα Πολιτιστικός ιμπεριαλισμός 1972 Συνέδριο του ΟΗΕ στη Στοκχόλμη για το περιβάλλον</p>

Σύγχρονη εποχή: 1975 - 21ος αιώνας

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ
<p>1975-1989 Περίοδος ύφεσης μείωση των εξοπλισμών</p> <p>1974 Μεταπολίτευση Ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Ελλάδας οικονομική ανάπτυξη Αστικοποίηση</p> <p>1981 Η Ελλάδα μέλος της ΕΟΚ</p> <p>1985 Συνθήκη του Σένγκεν (Schengen) Κατάργηση εσωτερικών συνόρων</p> <p>1989 Κατάρρευση των πρώην σοσιαλιστικών χωρών Ενοποίηση της Γερμανίας Τέλος του Ψυχρού Πολέμου</p> <p>1992 Συνθήκη του Μάαστριχτ Ενωμένη Ευρώπη</p> <p>1991 Διάλυση της ΕΣΣΔ Δημιουργία νέων εθνικών κρατών στα Βαλκάνια και στην πρώην ΕΣΣΔ</p> <p>2002 Νομισματική Ένωση (ευρώ)</p> <p>21ος αι.</p> <p>Παγκοσμιοποίηση του καπιταλισμού Αναδυόμενες οικονομικές δυνάμεις Ρωσία, Κίνα, Ινδία Νεοφιλελευθερισμός</p> <p>2008 Παγκόσμια οικονομική ύφεση</p> <p>2010 Οικονομική κρίση στην Ελλάδα-μνημόνιο</p>	<p>Παγκοσμιοποίηση του καπιταλισμού Οικονομικοί ανταγωνισμοί Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος Οικολογικό πρόβλημα</p> <p>1976 Καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας</p> <p>Νεοεθνικισμοί</p> <p><u>Διεθνείς συνθήκες για το περιβάλλον</u></p> <p>1992 Συνέδριο του ΟΗΕ στο Ρίο ντε Ζανέιρο για το περιβάλλον και την Ανάπτυξη 3^η γενιά δικαιωμάτων Δικαιώματα στο ανθρώπινο περιβάλλον</p> <p>1997 Πρωτόκολλο του Κιότο (μείωση εκπομπών)</p> <p>2002 Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ</p> <p>2007 Συνθήκη της Λισαβόνας</p> <p>2007 Συνθήκη του Ρίο ντε Ζανέιρο</p> <p>21ος αι.</p> <p>Παγκοσμιοποίηση Η τεχνολογική ανάπτυξη, η παγκοσμιοποίηση, η βιοϊατρική και οι νέοι θεσμοί δημιουργούν νέες πραγματικότητες και την ανάγκη για νέα δικαιώματα</p> <p>Οικονομική κρίση</p> <p>Έλλειμμα δημοκρατίας</p>